

Przyszłym pokoleniom

60 lat misji
Narodowego
Instytutu
Dziedzictwa

60

Patronat Honorowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy
PREZYDENT.PL

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

60
LAT MISJI

nid.pl
f i y

Merytoryczne wsparcie procesu planowania i wdrażania rewitalizacji w gminach

Zadanie Krajowego Programu Opieki nad
Zabytkami 2019-2022

- W 844 obowiązujących programach rewitalizacji umieszczano **zapisy odnoszące się do zabytków** (64,2% programów), a w 554 do **dziedzictwa niematerialnego** (42,1%).
- W programach rewitalizacji w (31%) 408 gminach wykorzystano **wskaźniki dotyczące zabytków na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji**
- W 28% (369) gmin wskazano na wykorzystywanie **wskaźników odnoszących się do zabytków na etapie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji**
- W 61% (807) gmin **obszar rewitalizacji obejmuje obszar objęty ochroną konserwatorską**
- W 53,5 % gmin posiadających program rewitalizacji (703) **w celach rewitalizacji i kierunkach działań** ujętych w ww. programach odnosiło się do dziedzictwa kulturowego (zabytki i tradycje)
- W 57% (749) gmin w programach rewitalizacji przewidziano **projekty rewitalizacyjne** odnoszące się do obiektów zabytkowych, a w 38% (506 gmin) przypadkach do dziedzictwa niematerialnego (pamięć, tożsamość, lokalne tradycje i zwyczaje).

Kontekst

1. Wzmoczone działania rewitalizacyjne

ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

2. Kompleksowość rewitalizacji

- Rewitalizacja to **kompleksowy proces** wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez **działania całościowe** (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.
- Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie **specyficznych uwarunkowań** danego obszaru oraz **wzmacnianie jego lokalnych potencjałów** (w tym także **kulturowych**) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.

3. Nowe narzędzia rewitalizacji

- Wyznaczanie obszaru zdegradowanego
- Wyznaczanie potencjałów
- wzmocniona ochrona dziedzictwa w procesach rewitalizacyjnych
- wykorzystanie dziedzictwa w procesach wyprowadzania obszarów ze stanów kryzysowych

Cel główny Krajowego Programu Opieki nad Zabytkami 2019-2022 Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami		
Cel szczegółowy 1	Cel szczegółowy 2	Cel szczegółowy 3
Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego	Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami	Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego
Kierunki działania	Kierunki działania	Kierunki działania
1. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym.	1. Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.	1. Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości.
2. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym.	2. Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego.	2. Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.

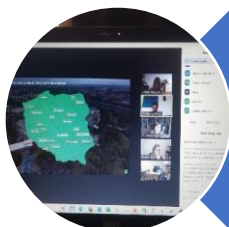
Lp.	Zadanie
1.	Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
2.	Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym.
3.	Merytoryczne wsparcie procesu planowania i wdrażania rewitalizacji w gminach.
4.	Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami.

Celem zadania jest merytoryczne wsparcie gmin w procesach planowania i wdrażania gminnych projektów rewitalizacyjnych uwzględniających dziedzictwo kulturowe jako istotny zasób służący przezwyciężaniu problemów społecznych i infrastrukturalnych występujących na obszarach kryzysu

Kierunki wsparcia:

Szkolenia w tym dla przedstawicieli gmin prowadzących lub planujących rewitalizację z wykorzystaniem zasobu dziedzictwa kulturowego

8 Centrów Kompetencji NID ds. rewitalizacji

Wzorcowa rewitalizacja NID: tworzenie modelowych rozwiązań + wsparcie gmin tworzących lub aktualizujących GPR

1. Szkolenia dla przedstawicieli gmin prowadzących lub planujących rewitalizację z wykorzystaniem zasobu dziedzictwa kulturowego

- ❖ Szkolenia i udostępnianie materiałów na platformie e-learning <https://szkolenianid.learncom.pl>
- ❖ Szkolenia „Zarządzanie dziedzictwem na poziomie lokalnym i ujmowanie dziedzictwa w rewitalizacji”
- ❖ Szkolenia w ramach „Regionów rewitalizacji” we współpracy z Urzędami Marszałkowskimi
- ❖ Szkolenia dla partnerów

2. Centra Kompetencji Narodowego Instytutu Dziedzictwa ds. rewitalizacji

W terenie

woj. dolnośląskie, woj. lubuskie

•Bogna Oszczanowska

woj. małopolskie, woj. świętokrzyskie

•Grzegorz Młynarczyk

woj. łódzkie, woj. śląskie

•Agnieszka Lorenc-Karczewska

woj. podkarpackie, woj. lubelskie

•Adam Sapeta

woj. wielkopolskie, woj. zachodniopomorskie

•Anna Dyszkant

woj. warmińsko-mazurskie, woj. podlaskie

•Ewa Krasińska

woj. pomorskie, woj. kujawsko-pomorskie

•Dorota Hryszkiewicz-Kahlau

woj. mazowieckie, woj. opolskie

•Maria Badeńska-Stapp

W centrali

Zespół ds. upowszechniania wiedzy o dziedzictwie – koordynacja zadania 1.1.3.

- Anna Koziół
- Maria Badeńska-Stapp
- Aleksandra Chabiera
- Krzysztof Szewczyk
- Anna Fogel

Centra Kompetencji Narodowego Instytutu Dziedzictwa ds. rewitalizacji

Centra prowadzą działalność edukacyjną, informacyjną i doradczą na rzecz gmin realizujących programy rewitalizacyjne związane z dziedzictwem kulturowym tj.

- ❖ Podejmowanie współpracy z urzędami gmin na rzecz właściwego zarządzania zasobem dziedzictwa kulturowego oraz promowanie zasad opieki nad zabytkami w procesach rewitalizacyjnych;
- ❖ Podejmowanie współpracy z innymi zespołami, instytucjami czy organizacjami zajmującymi się tematyką rewitalizacji
- ❖ Animowanie debaty wokół dziedzictwa w rewitalizacji oraz upowszechnianie modelowych rozwiązań, standardów i wiedzy o opracowaniach związanych z wykorzystaniem zasobu dziedzictwa kulturowego w procesach rewitalizacji:

- Animowanie debaty wokół dziedzictwa w rewitalizacji :

- Seminarium „Dziedzictwo kulturowe w rewitalizacji”
- Kongres Polityki Miejskiej
- konferencje
- objazdy studyjne
- warsztaty

Przywraca ona pierwotne znaczenie tego pojęcia, ograniczając je i ukierunkowując ku obszarom i osobom, które potrzebują wsparcia w przezwyciężeniu kryzysu, w walce z degradacją. W ustawie o rewitalizacji nie ma zapisów dotyczących dziedzictwa kulturowego czy zabytków (z wyjątkiem części odcis: Światowej Siatki Rewitalizacji).

Powiązane Rewitalizacja (3)

- Upowszechnianie modelowych rozwiązań, standardów i wiedzy

- www.samorzad.nid.pl
- podcasty
- grupa na facebooku
- publikacje
- raporty

The image shows a podcast cover with a dark blue background. At the top left, there is a light blue speech bubble containing the word 'PODCAST'. At the top right, the text 'ODCINEK 5' is displayed. The main title 'Dziedzictwo w rewitalizacji – wypowiedzi praktyków' is written in large, bold, white letters. Below the title, on the left, is a black and white portrait of Monika Sasin, a woman with dark hair, wearing a white shirt and a dark tie. To the right of the portrait is a large, semi-transparent play button icon. The background features faint, stylized white line drawings of various architectural structures, including domes and towers. At the bottom, there is a white navigation bar with standard media controls (play, previous, next, volume, and a progress bar showing 0:00 / 28:34). On the right side of the bar are icons for settings, a list, and a full-screen view. Logos for 'Narodowy Instytut Dziedzictwa' and 'Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego' are also present, along with the website 'samorząd.nid.pl'.

Życie między zabytkami

O DZIEDZICTWIE W REWITALIZACJI

Wrocław, Stare Miasto, ul. Wrocławska 21 – Instalacja artystyczna „Wieża Babel”

A jeśli chodzi o starsze zabytki, to co się do nich zalicza?

[illegible]

Hotel de Ville, Paris, France

Na jakich aspektach ochrony dziedzictwa kulturowego w poszczególnych podobszarach rewitalizacji miasta najbardziej Państwu zależało?

GG: Zależało nam na tym, aby zachować jedynościę przestrzeni tych obszarów, które udało nam się zdefiniować. Chciałbyśmy jednak zwrócić uwagę na to, że w Walbrzych miał i nadal ma zachowane bardzo piękne tereny zielone. Wiadę, że mniej więcej od schyłku XIX wieku ludzie dostrzegali wartość swojego miejsca zamieszkania. Są wypowiedzenia ścieki są spawane lub promieniami widokowe. Część z nich jest zabudowa, a część została niestety zapuszczona i zdestawowana. Moim zdaniem warto byłoby w tych miejscach poszerzyć obszar objęty rewitalizacją stosunkowo niewielkim kosztem, na prostu uprzędlować te tereny. Warto też dodać, że w Walbrzychu, przebudowując główny szkielet komunikacyjny miasta, nie

3. Wsparcie gmin tworzących lub aktualizujących GPR – Wzorcowa rewitalizacja NID

Celem Programu jest wsparcie gmin w procesach planowania i wdrażania Gminnych Programów Rewitalizacji uwzględniających dziedzictwo kulturowe jako istotny zasób służący przewyższaniu problemów społecznych i infrastrukturalnych, występujących na obszarach znajdujących się w stanie kryzysowym

- Wsparcie gmin w procesie **identyfikacji dziedzictwa**, określaniu obszaru zdegradowanego, określaniu **potencjałów** terenów rewitalizowanych, delimitacji wskazania granic obszarów chronionych;
- Opracowanie, wsparcie eksperckie lub nadzór nad opracowaniem lub aktualizacją dokumentów, w tym **Studiów ochrony wartości kulturowych**, Gminnych programów rewitalizacyjnych oraz innych dokumentów programowych, strategicznych i planistycznych odnoszących się do dziedzictwa kulturowego, przygotowywanych w ramach działań rewitalizacyjnych;
- Wsparcie w opracowaniu **ekspertyz, wytycznych konserwatorskich**, programu prac konserwatorskich na rzecz gmin prowadzących rewitalizację, wypracowanie nowych rozwiązań przestrzennych, funkcjonalnych i organizacyjnych

Studium ochrony wartości kulturowych - Czaplinek

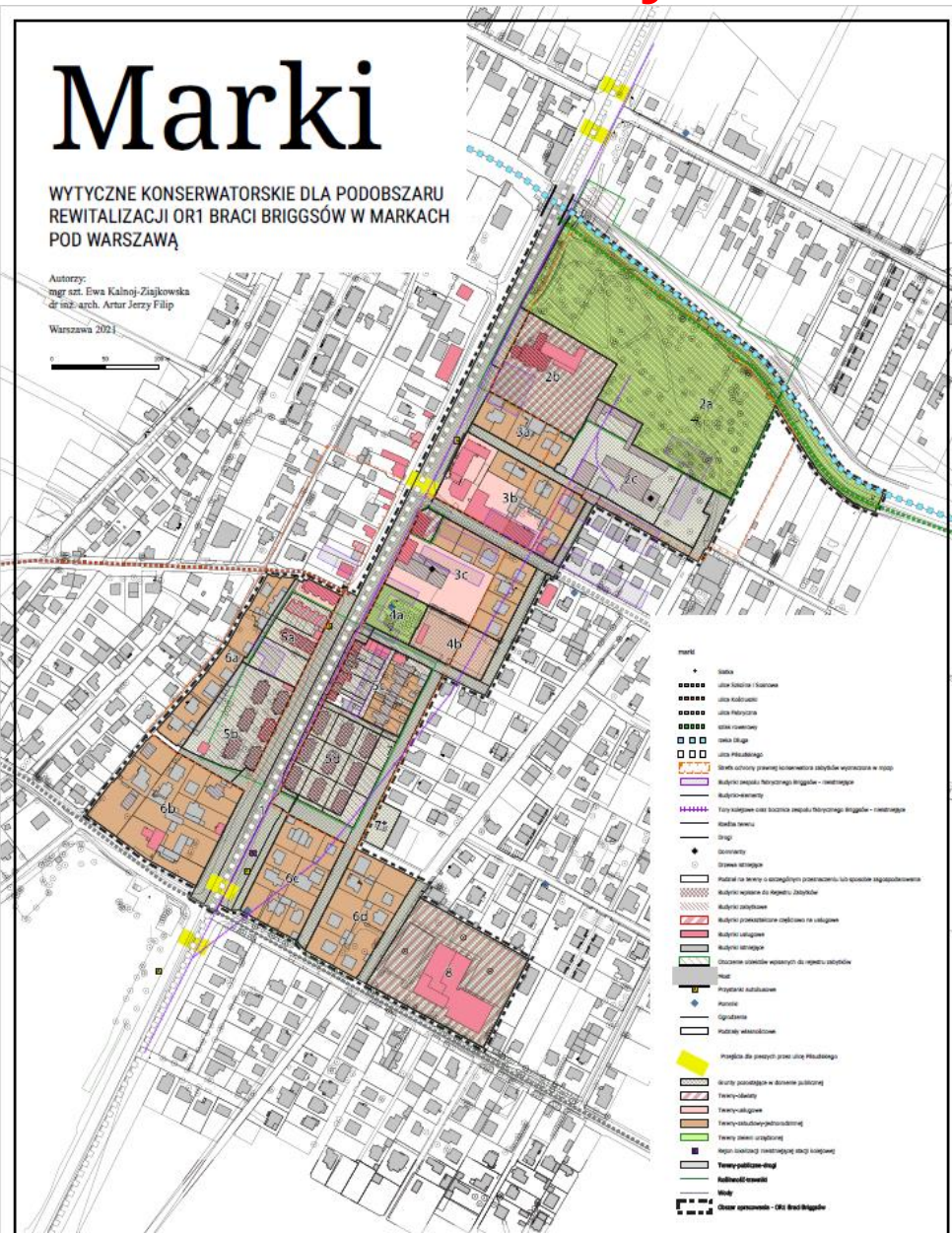

Detal architektoniczny - Włocławek

- Inwentaryzacja zachowanego zabytkowego detalu architektonicznego znajdującego się na budynkach zlokalizowanych na obszarze objętym rewitalizacją
- Projektowanie oferty edukacyjnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji

Marki - wytyczne konserwatorskie dla podobszaru rewitalizacji 0R1 braci Briggsów

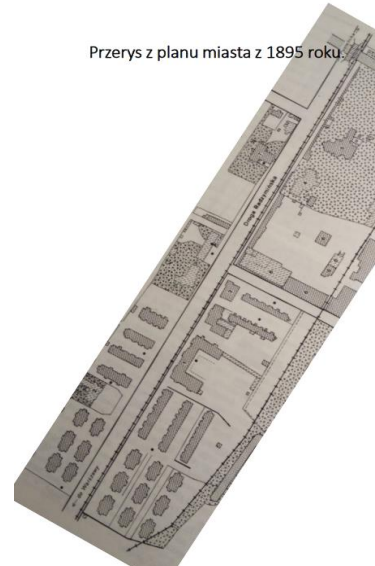
Analiza map historycznych i materiałów ikonograficznych.

Katalog zabudowy z analizą historyczną przekształceń.

- opracowanie założeń dla konkursu architektonicznego na kompleksowy projekt zagospodarowania terenów związanych z historią Briggsów, w tym na Pałacyk Braci Briggs, Park Miejski oraz fabrykę Briggsów
- stworzenie i upowszechnianie modelowego rozwiązania- standardów w prowadzeniu rewitalizacji przy projektach, w których są wymagane uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Kwartał 1. Ulica. Piłsudskiego od skrzyżowania z ul. Szkolną i Sosnową do rzeki Długiej.

Przerys z planu miasta z 1895 roku.

Fragment zdjęcia lotniczego miasta z ok. 1944 roku.

Fragment zdjęcia lotniczego miasta z ok. 1976 roku.

Słupsk – opracowanie założeń kolorystycznych

Opracowanie waloryzacji historyczno (urbanistyczno-architektonicznej) „Podgrodzia” w Słupsku

- badania stratygraficzne tynków i warstw malarskich wybranych obiektów z terenu Podgrodzia i opracowania wyników badań w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki elewacji, co pozwoli przywrócić podczas prac rewitalizacyjnych pierwotny wygląd historycznym kamienicom
- pomoc w opracowaniu założeń kolorystycznych oraz materiałowych dla miasta lokacyjnego ze Starym Rynkiem, zwłaszcza w kontekście modernistycznych, powojennych budynków.

Opole Lubelskie – opracowanie wskaźników delimitacji

KARTA INWENTARYZACYJNA OBIEKTU BUDOWLANEGO										NR KARTY 1		DATA 17.09.2021	
POGŁĘBIONA DIAGNOZA TECHNICZNA I ZABYTKOZNAWCZA DLA OBSZARU REWITALIZACJI WYZNACZONEGO DLA MIASTA OPOLE LUBELSKIE													
ADRES OBIEKTU		ULICA			NR		OZN. BUD. /IL. BUD. NA DZ.						
		Stary Rynek			44		1/6						
FORMA OCHRONY		REJESTR ZABYTKÓW		RZ – WPIS OBSZAROWY		GEZ		PROPOZ. DO UJĘCIA W GEZ		MPZP			
		NR	NIE	NR A-640	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE		
LICZBA KONDYGNACJI		PODZIEMNE			NADZIEMNE					PODDASZE			
		2	1	0	1	2	3	4	5		0	1	
WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY		0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.0	1.5	2,0
MATERIAŁ		MUROWANY (1)			DREWNIANY (2)			MIESZANY (3)					
PARAMETR CIEPŁY BUDYNKU (ZEWNĘTRZNE)		OCIEPLONY (1)		OCIEPLONY CZĘŚCIOWO (2)			NIEOCIEPLONY (3)						
OCENA STANU TECHNICZNEGO ZEWNĘTRZNEGO		B. ZŁY (1)		ZŁY (2)		ŚREDNI (3)		DOBRY (4)		B. DOBRY (5)			
ELEWACJA		1		2		3		4		5			
DACH		1		2		3		4		5			
STOLARKA		1		2		3		4		5			
DATA POWSTANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO		PRZED 1750 (1)		1750-1820 (2)		1820-1860 (3)		1860-1914 (4)					
		1915-1939 (5)		1939-1989 (6)		PO 1989 (7)		NIEZNANY (8)					
OBIEKT UŻYTKOWANY		TAK (1)			NIE (2)								
OBIEKT W STANIE KATASTROFALNYM		TAK (1)			NIE (2)								
FORMA ARCHITEKTONICZNA OBIEKTU													
RODZAJ ZABUDOWY		WOLNOSTOJĄCA (A)		SZEREGOWA (B)		PIERZĘJOWA CIĄGLA (C)		PIERZĘJOWA NIECIĄGLA (D)		INNE (E)			
FUNKCJA		MIESZKALNA (A)		MIESZKALNO- USŁUGOWA (B)		USŁUGOWA / HANDLOWA (C)		GOSPODARCZA GARAŻE (D)					
		FABRYCZNA PRODUKCYJNA (E)		SPORT I REKREACJA (F)		UŻYTECZNOŚĆ PUBLICZNA (G)		INNE (H)					
RODZAJ WYKOŃCZENIA ELEWACJI		CEGLA (A)		TYNK (B)		KAMIEŃ (C)		DREWNO (D)		INNE (E)			
UWAGI													
LOKALIZACJA W OBSZARZE POGLĘBIONEJ ANALIZY													
Dawny zajazd. Sień z zachowanym stropem nad przejazdem, otwór po schodach drabiniastych sugerujący, że pierwotnie był to budynek parterowy.													
OPRACOWAŁ (-A)		Adam Sapeta			PODPIS								

KARTA INWENTARYZACYJNA OBIEKTU BUDOWLANEGO										NR KARTY 1		DATA 17.09.2021	
POGŁĘBIONA DIAGNOZA TECHNICZNA I ZABYTKOZNAWCZA DLA OBSZARU REWITALIZACJI WYZNACZONEGO DLA MIASTA OPOLE LUBELSKIE													
ADRES OBIEKTU		ULICA			NR		OZN. BUD. /IL. BUD. NA DZ.						
		Stary Rynek			44		1/6						
SZKIC SYTUACYJNY NA MAPIE POGLĄDOWEJ:													
													
Skala: 1:1000													
LEGENDA:													
UWAGI:													
OPRACOWAŁ (-A)		Adam Sapeta			PODPIS								

Anna Koziół

Główny Specjalista / Kierownik Zespołu ds. upowszechniania wiedzy

t: +48 22 554 56 82

m: +48 798 389 289

e: akoziol@nid.pl

Narodowy Instytut Dziedzictwa / National Institute of Cultural Heritage

ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa